

Ι. ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
ΑΓΙΑΣ ΛΑΡΙΣΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ, ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Θέση και ιστορία της Ι.Μονής

Η Ιερά Μονή Τίμιου Προδρόμου, στην νότια πλάγια της Όσσας, 4χλμ από το χωριό Ανατολή (Σελίτσανη) Λαρίσης, κτίσθηκε από τον Άγιο Δαμιανό τον νέο κατά το έτος 1550. Σύμφωνα δε με την παράδοση ο Αγ. Δαμιανός έκτισε την Μονή Προδρόμου στην θέση αρχαιότερης μονής του 11^{ου} αι.

Σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από την μονή στη θέση Δογαντζή διατηρείται το ασκητήριο του Αγίου, στην ρίζα τεράστιου βράχου που διαμορφώνει φυσικό κοίλωμα. Η ευρύτερη περιοχή της Ανατολής αποτελεί μέρος αρχαίου μοναστικού κέντρου, καλούμενου «όρους των Κελλίων», όπου σύμφωνα με τις πηγές αναπτύχθηκε ο μοναχισμός από τον 9^ο μέχρι τον 14^ο αιώνα.

Το καθολικό

Το καθολικό της Μονής είναι μία τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική γενικών διαστάσεων 7X14,3μ, με πόσχημο γυναικωνίτη σε όροφο πάνω από τον νάρθηκα.

Η σημερινή μορφή του είναι αποτέλεσμα δύο οικοδομικών φάσεων. Η πρώτη ανάγεται στο β' μισό του 16^{ου} αι και διατηρείται στους εξωτερικούς τοίχους μέχρι ένα ύψος. Η δεύτερη συνιστά φάση ανύψωσης του ναού και μετατροπής του εσωτερικού του, χρονολογούμενη στα 1774 (χρονολογία στο λίθινο θύρωμα της βόρειας εισόδου).

Η αρχική τοιχογράφηση του ναού (β' μισό 16^{ου} αι) διατηρείται στο ιερό και στον βόρειο τοίχο του κυρίως ναού, ενώ στον νότιο τοίχο διακρίνεται κάτω από ασβεστώματα. Ο διάκοσμος του γυναικωνίτη ανάγεται στην β' φάση, όπως και όλα τα διακοσμημένα ξύλινα ταβάνια. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο ανήκει πιθανότατα στην β' φάση.

Η κατάσταση του καθολικού κρίνεται επικίνδυνη από στατική άποψη, και για τον λόγο αυτό έχει αποτραπεί εδώ και κάποια χρόνια η είσοδος κοινού. Εκτός αυτού ο από καιρό υποστυλωμένος βόρειος τοίχος, με την έντονη προς βορά απόκλιση, εμφάνισε πρόσφατα νέα επιδείνωση, ενώ η κακή κατάσταση της ξύλινης στέγης επιτρέπει την είσοδο ομβρίων και την συνεχή φθορά τοιχογραφιών και οροφών.

Η μελέτη του καθολικού προβλέπει οριστική στερέωση και συντήρηση του κτιρίου, συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης οροφών και κουφωμάτων. (Δεν

περιέχονται προτάσεις στερέωσης/συντήρησης τοιχογραφιών, που απαιτούν μελέτη συντηρητή έργων τέχνης).

Ο περίβολος των κελιών

Ο περίβολος της Μονής είναι ένα τετράπλευρο γενικών διαστάσεων 32,5X37,5μ με τέσσερις πτέρυγες κελιών. Η ανατολική, νότια και δυτική ήταν διώροφες, ξυλόστεγες, ενώ η βόρεια, όπου βρίσκονταν η θολωτή Τράπεζα της Μονής, είναι έναν όροφο μεγάλου ύψους.

Η οικοδομική ιστορία του περιβόλου είναι πολυσύνθετη, με επάλληλες τροποποιήσεις και προσθήκες που δεν έχουν μελετηθεί ακόμη.

Η κατάσταση των πτερύγων είναι ακόμη πιο ζοφερή από εκείνη του καθολικού, καθώς ολόκληρες κόρδες, όπως η δυτική, η βόρεια και το βόρειο μισό της ανατολικής κείτονται σε ασκεπή ερείπια. Μόλις τον Δεκέμβριο του 2003 κατέπεσε νέο μεγάλο τμήμα του εξωτερικού τοίχου της δυτικής πλευράς. Όλη η νότια πτέρυγα, που διατηρεί το συνολικό της ύψος και μέχρι πρότινος διέσωζε το μεγαλύτερο μέρος της στέγης της, σήμερα κινδυνεύει άμεσα με κατάρρευση του ορόφου λόγω της διάλυσης τμημάτων της στέγης.

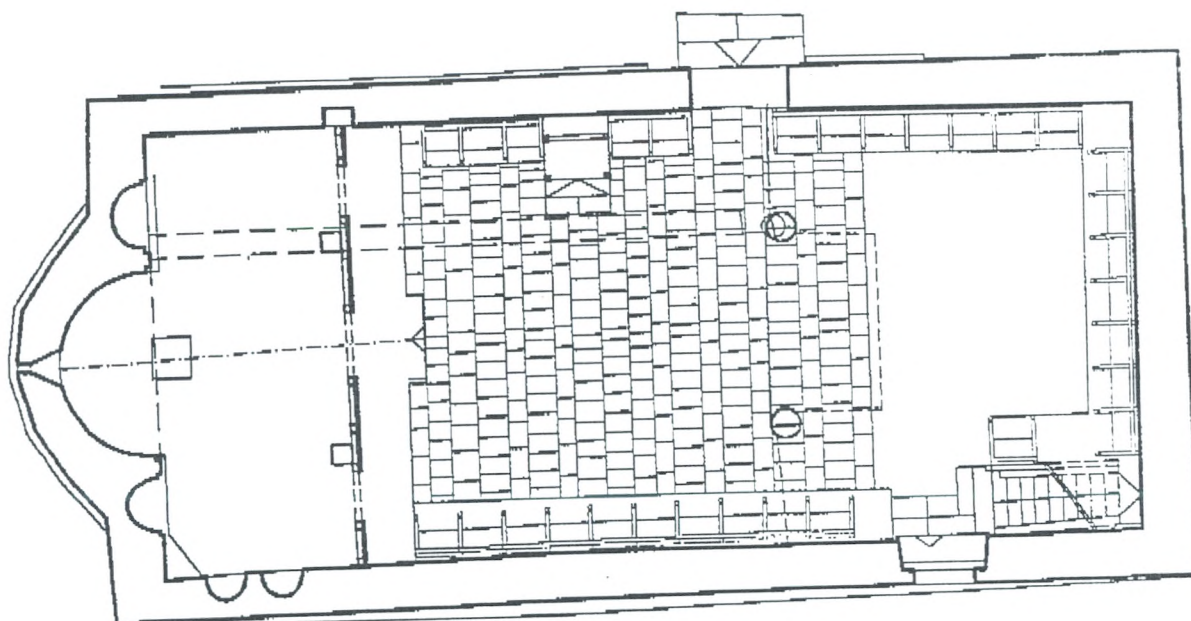
Στην παρούσα φάση η μελέτη που αναφέρεται στον περίβολο αντιμετωπίζει τις άμεσες στερεωτικές ανάγκες τοιχοδομών, τμημάτων κτιρίων και στεγών καθώς και την προστασία των ασκεπών ερειπίων με στέγαστρα και αντιστηρίξεις, στον βαθμό που έχει προβλεφθεί για ένταξη στο Γ' ΚΠΣ.

Φεβρουάριος 2004

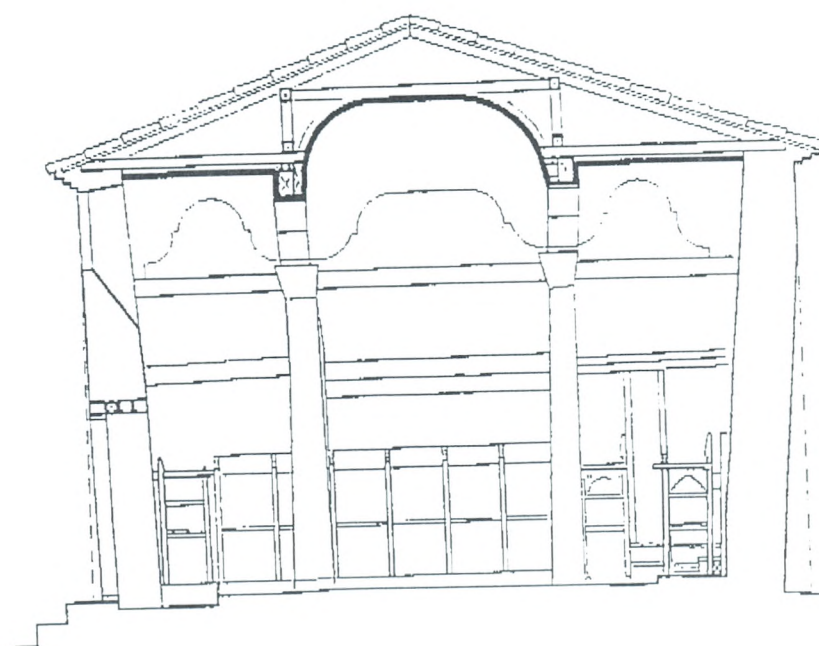
Καλλιόπη Θεοχαρίδου

Δρ. Αρχιτέκτων-Ανασκηλώτρια

ΚΑΤΟΨΗ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΤΟΜΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΤΟΣ ΣΤΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ